

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

MIDSOMMARNUMMER

1925

G. Lammars

Tvål KHASANA

det oförgängliga

Den „oförgängliga Khasana's“ härliga doft förhöjer badets uppfriskande inverkan. Använd därför den milda Khasana-tvålen; dess goda egenskaper komma att överraska Eder.

Köp Eder en ask med tre stycken. Khasana-tvålen ger ett underbart gräddlikt lödder. Gnider man duktigt in den i den upphettade och slappnade huden, renar, svalkar och stärker den på en gång kroppen. Den bibehåller sin doft och sin fasthet så länge som det finns något kvar av den, och den är därtör dryg i användning.

DR. M. ALBERSHEIM
FRANKFURT A. M.

Parfym / Hudcrème Eau de Cologne
Pudderpapper / Tvål Hårvatten / Brillantin
Talkpuder / Fickpuder Toilettevatten / Badsalt

Den som är angelägen om att omsorgsfullt sköta sina fingernaglar bör använda Dr. Albersheim's *Darupan* för nagelvård.

EPHARES

Sommarvers.

I. EFTER REGN.

Så glittergröna lyste aldrig träden,
så frisk stod aldrig rosornas rabatt,
så mjuk och vacker susade ej säden,
när vinden gick till ro en daggig natt,

så tacksamt tände ej vid solens flamma
en sommarjord sin ljusa söndagsståt
— som när de undergivet fått anamma
de långa regnens glädjelösa gråt.

Och vägens tysta vandrare förstå
att träd och blom och markens minsta strå
och mänskohjärtat äro ett och samma.

II. GRÄSET PÅ SKÄRET.

Susa, susa, sommargräs,
susa på ditt sankna näs
mellan blanka klippor.
Dina vitgrå vippor
gunga under vindens dans
som ett hav i silverglans.

Gråa gräs på låga skär,
den som väl dig känner,
har din fattigblekhet kär.
Du och han bli vänner.

Allt här lever, har du ju
i ditt hägn begravet.
Intet är så mjukt som du,
intet hårt som havet.
Vinden river salt och hård
ejderbona i din vård.
Under dina vippors fjun
värma ungarna sitt dun.
Susa, sommargräs, och giv
lä åt lätta fågelliv!

KARL ASPLUND.

MITT KÄRASTE PLAGG

EN TITT IN I KÄNT FOLKS GARDEROBER.

Signe Henschen i sin röda favoritklädning.

ETT FAVORITPLAGG! INTE HAR man väl i vår prosaiska tid några tankar och känslor över för andra favoritplagg än de där ordet favorit endast förestavats av vad som är up to date? Den epok vi leva i är ju en enda hymn till den krassa materialismen. Den är egoistisk och kall, och inte precis ägnad att stimulera fantasien till älskvärda inbillningar i grönt och rosenrött. Likaväl finns det nog folk som ha sinne för det personlighetsbetonade. Till och med sådant detta tar sig uttryck i klädedräkten! Och denna klädedräkt behöver då förvisso alls ej vara något »dernier cri». Kanske snarare tvärtom.

Över mitt skrivbord hänger en vacker gammal tavla: en ungdomsbild av min mormor i krinolin. »Ack, vilken strålande uppenbarelse var hon ej,» minnes jag att morfar mer än en gång brukade säga, när han betraktade tavlan, och inte utan svärmeri i tonfall och gest tillade han »... framför allt just i den klädningen, hennes favoritplagg...». Naturligtvis var mormors krinolin på sin tid även den ett »dernier cri». Sedan dess ha decennier flytt hädan, men likt en graciös, rytmisk melodi har ett svagt eko av detta »cri» hos många nog haft en liten resonnans-botten i någon hemlig hjärtevrå. Jag tänker härvidlag ej i direkt bokstavlig mening endast på »mormors krinolin» utan hänför till denna »hemliga kärlek» känslan för svunna tiders klädedräkt överhuvudtaget. Det klädesplagg vi trivas bäst i är ofta långt ifrån av varken i går eller i dag. Även av i förgår!

Idun har förfrågat sig i ämnet hos några kända kvinnor i huvudstaden. Professorskan Signe Henschen, f. Thiel, skriver till oss:

»Mitt älsklingsplagg! Det låter nästan, som om man ville tvinga mig att tillstå en hemlig kärlek; skall jag nu verkligen behöva tala om, att mitt allra käraste plagg är min gamla rutiga sidenschal. Se inte

så förbluffad ut, dyra läsarinna, vill du vara ärlig, så måste nog också du bekänna, att du i hjärtat håller mera av dina sköna tofflor, din mjuka morgonrock, din slitna muff, trogen beskyddare mot nordanvinden, eller din i regn och storm beprövade ulster än din bästa och charmantaste toalet. Håller av i hjärtat sade jag, fastän du naturligtvis inte skryter med dem eller förevisar dem. Jag brukar inte heller tala om min schal, men den finns där, den är ett faktum i mitt liv. I mer än 20 år har den delat mina bekymmer, värmt mig då jag frusit, tröstat mig då jag varit sjuk eller ledsen. Det är en snäll schal. Förr i världen, då den var ny, hade den grannare färger och var inte blyg och generad, om det kom besök. Nu har den blivit så urblekt och urtvättad och framsläpar sitt liv i skymundan, men den är mera outhärlig än någonsin, och det vet den minsann om. Den tar sig ton ibland. Just nu till exempel nöjer den sig inte med att stillatigande hänga om axlarna på mig utan säger helt framt ifrån: »Var så snäll och berättat ingenting om mig — jag sköter mitt utan vidare kommentarer! Skall du nämna någon, bör det vara din röda bomullsklädning. Den skaffade du dig i en glad stund och har burit i hundrade olika glada stunder, då du planterat i din trädgård på våren, då du vandrat i skogen eller gungat på böljorna om sommaren, och då du arbetat i ditt hus om vintern. Om våren är den inte för tunn, om sommaren inte för varm, och om vintern rör den sig som en munter ballong genom dina tillbommade rum och påminner dig om blidare tider.»

Signe Henschen.

Om »blidare tider» kanske även friherrinnan Ellen Cederström drömt, när hon till sitt favoritplagg korat — ett par gamla svarta sidenskor! Lycans galoscher! »Jag har burit dem på tiljan i nästan alla mina roller, och när de inte »hört till pjäsen» ha de troget stått i klädloggen som lyckans väktare. Jag älskar dessa skor! Trots att de nu äro betänkligt luggslitna!»

Fru Mia Leche-Löfgren tycks ha vuxit ifrån favoritplagg. Icke desto mindre blir även hon full av iver och entusiasiasm när hon minnes sin klädning från ton-åren, från den tid, då hon ej kände begreppet favoritklädning, utan då denna för henne endast var »min klädning».

»En klädning som jag trivts i och tyckt särskilt om? Tycker man väl någonsin särskilt om sina gamla kläder? Vi må ha aldrig så mycket pietet för det förflutna när det gäller byråar, ljuskronor och gamla spetsstumpar, vi sakna både respekt och trohet mot den kulturhistoria, som presenterar sig för vårt minne i form av plyschkappor, garibaldiliv och matros-hattar. Hur ofta har inte en nyanskaffad hatt eller en klädning efter senaste modet stärkt vårt självförtroende och ökat vår förmåga att njuta av livet! Och ändå förneka vi hjärtlöst dessa våra vänner från en gången tid, vi peka skrattande på de

löjligen huvudbonaderna och de gammalmodiga toaletterna i våra familjealbum.

Under de senare decennierna av mitt liv ha kläderna inte haft något affektionsvärde för mig. Jag har tydligen aldrig förknippat dem med en hågkomst eller en upplevelse.

Hur annorlunda var det ej på den tiden när man bara ägde ett enda plagg som kunde göra skäl för benämningen Klädning. Då betecknade klädningen ett evenemang i ens liv, en stor händelse. Den anskaffades aldrig på måfå utan alltid till ett visst tillfälle och det hörde till att ens uppoffrande moder skulle sitta och sy på den till långt fram på den stora dagens morgon. På 90-talet gick det minsann inte så lätt att sy en klädning som nu.

Bland mina tonårs fåtaliga högtidsdräkter minns jag särskilt en, pärlan bland dem alla, ett modets mönsterverk, kreerat under feberaktigt förväntan, nattlig kaffedrickning och en aldrig sviktande moderlig ambition. Så roligt som jag hade i den klädningen på en bal på Medicinska Föreningen hade jag aldrig haft förr, och aldrig hade jag heller känt mig mera övertygad om att i ett avlägset och vid denna tidpunkt ganska efterblivet vinterland, representera det sista skriket från Paris.

Klädningslivet var av ljusblå taft, den kallaste, hårdaste, mest himmelsblåa taft som någonsin inköpts i en tygaffär på Västerlånggatan. Det var fullt av fiskben och slutade i en spetsig snibb framtill. Det var inte uringat utan försett med en fyrkantig »besparing» av glänsande, fasonerad, ljusgul crêpe. På vänster sida fladdrade en likaledes gul rosett, och ballong-ärmar, fyllda av karkas för att bli riktigt stora, slutade vid armbågen.

Nu skulle man tro att fortsättningen på

Friherrinnan Ebba de Geer i sin kära vindtygsdräkt.

FRÅN LYCKANS GALOSCHER TILL ARBETSSKJORTAN

ELLEN CEDERSTRÖM OCH ANDRA BEKANTA DAMER BIKTA OM SINA ÄLSKLINGSKLÄDER.

Cally Monrad i sitt favoritplagg: pälsen.

detta lovande liv också var himmelsblå. Men nej, kjolen var gul som en kanariefågels vinge och av den sorts tyg som verkar som om man suttit på en rottingstol och blivit skrynklig. Den bestod av en massa smala väder och för att »stå ut» riktigt var den försedd med en 30—40 centimeter bred kant av karkas. Denna hårda, frasande bård var tillika med »balajöserna» — en serie styvt krusade tyllvolanger, som inifrån fyllde kjolkanten — en sorts mätare av klädningens valör, ett modets adelsmärke så att säga. Ju bredare karkasbård och ju flera balajöser desto flottare klädning. Från livets nederkant och över den gula kjolen flöt en ranka av ofantligt stela, ljusblåa convolvulus.

Effekten av denna toalett förhöjdes av två rader s. k. romerska pärlor. De voro av vax och överdragna av valfiskfjäll. När dansen var som livligast och det blev varmt i solen hände det att fiskfjället lossnade och pärlorna smälte. Efter varje bal var halsbandet några centimeter kortare. På så sätt skattade det långsamt och på ett fullt naturligt sätt åt förgängelsen.

Jag vet att många skola tycka att detta var en ful och löjlig klädning. Men de ta alldeles fel. Den var tvärtom, enligt samtida vittnesbörd, ovanligt vacker, smakfull och chic. Ty vad är vackert och vad är fult? Att tingen i sig själva intet äro och att vår föreställning om den är allt, det hör till dessa eviga sanningar som kunna tillämpas på alla livets förhållanden. Och på intet område är den väl mera ovedersäglig än när det gäller våra kläder!

Mia Leche.

Som det sig ägnar och anstår blir sångerskan fru Cally Monrad däremot helt romantisk, när hon skall pejla sitt minnes djup om sina älsklingskläder. Hon låter sin garderob passera revy för si-

na inre blickar och ur varje plagg klingar det som en särskild melodi emot henne. »Jeg kunde slet ikke sove», sjunger det bestämt ur 17-åringens blå bomullsbalklädning.

Kära Idun!

Så smickrad jag än känner mig av er älskvärda uppmaning att berätta om ett eller annat i klädväg, som varit mig till glädje och hjälp vid någon mer eller mindre viktig situation i mitt liv, kan jag inte neka till att er förfrågan gör mig en smula förlägen.

Tack vare denna förfrågan ser jag för mig en rad olika klädningar, som alla kunde förtjäna ett första pris — alltifrån en vit klänning med blått korsstyngsbroderi, till en svart taftklädning med ljusröda volanger, som jag nyss hade på ett samkväm på »Nya Idun», där jag fick ett särdeles älskvärdt mottagande. Både de gladaste och sorgligaste händelser i mitt liv passera också revy i samband med mina klädminnen men som jag är mest böjd för att dröja vid de förra, tänker jag då på min debut för 25 år sedan.

Jag bar då en vit, mycket anspråkslös halv sidenklädning (90 öre metern för tyget) men oh, vad jag var lycklig! Inte minst då den av all ungdom i Norge avgudade nordpolshjälten, Frithiof Nansen, som nyss kommit hem, kom fram och lyckönskade mig.

Jag minns också, när jag som 17-årig flickunge gick till dans på tunet i blå bomullsklädning med röd ros i skärpet. Och när jag knäböjde vid altaret i tjock, vit atlas, medan solen lekte i slöjan. För att inte tala om alla de franska, spanska, grekiska, japanska och indiska kostymer jag uppträtt i.

Jag ser mig också själv sitta ensam vid skogsvägen i enkel grå regnkappa, grubblande över helt andra frågor än toalettproblemet. Letar jag så bland gamla fotografier fäster jag mig särskilt vid ett i päls. Pälsen tar ändå priset. Den har så ofta skyddat mig mot väder och vind, varit min trofasta följeslagare, när jag farit till konserter, och jag försäkrar, att den funnit sig lika väl tillrätta i detta förtrollande Stockholm som sin ägarinna.

Cally Monrad.

Om fru Monrad hade svårt att bestämma sig för vilket som var hennes käraste plagg, faller valet i stället så mycket lättare för vår utrikesministers maka.

Vilken är min favoritklädning? Naturligtvis bomullsklädningen, skriver fru Undén, den hederliga, svenska bomullsklädningen i gammaldags rutning. Den hör till landet, till sommaren. I den känner man sig återbördad till naturen och friheten. Vad gör det, om rutorna bleknat? Det lockar endast fram minnet av långa raden soliga sommark dagar, som varit, och väcker ljusa förhoppningar om kommande. Bara jag tänker på den, ser jag framför mig den gröna backen vid den vinbevuxna husgaveln hemma på Löfstalund. Bekvämt utsträckt i gräset med en bok i handen, men med tankarna fladdrande omkring i brokig fjärilslek! Man har så myc-

ket som distraherar i ljud och färg: bofinken uppe i den gamla linden förtrötas inte att upprepa sin lilla optimistiska drill, barnen skriker och skrattar, där de rulla om i gräset, syrsan tycks aldrig vilja sluta, lätt ackompanjerad av slättermaskinens avlägsna surrande. Man känner sig härligt och oreflekterat lycklig.

Men inte behöver man nödvändigt njuta av sommaren i en Sörmlandsbacke. Man kan också springa omkring på Bohusläns grå klipphällar, fiska och segla i fjorden eller sitta och prata med gamle kapten Konrad på Gåsö båtbygga. Väder och vind är samtalsämnet men inte som en mager och ofta ofrånkomlig hors-d'oeuvre i en vinterkonversation. Nej det är här något väsentligt och betydelsefullt, något som helt och hållet fyller Konrads och allas intresse. Det är pièce de resistance i vår sommartillvaro.

Ja, varje gång jag får en glimt av mina gamla sommarklädningar äro de mig trots sitt bleknade mönster som en brinnande rousseauansk predikan: tillbaka till naturen — om inte för hela året så åtminstone för några veckor!

Agnes Undén.

Efter statsrådinnan Agnes Undén lämna vi ordet åt statsrådinnan Margit Levinson som skriver:

Statsrådinnan Margit Levinson i sin favoritklädning.

Med tillhjälp av löjtnant Källgrens kamera är jag i tillfälle att här visa mig i min favoritklädning. Den är av grön ylle-gabardin, broderad med silver och krabbrött silke. Jag har själv förfärdigat den och därpå offrat mera arbete och framför allt längre tid än någonsin den oinvidge kan föreställa sig. Den påbörjades i fjol somras och jag lyckades nätt och jämt få den fullbordad till julen. — Det säger sig självt att arbetsintensiteten därvid inte alltid varit den största — sent skall jag glömma den lättnadens känsla jag erfor när det sista stynget togs. —

Väl färdig, har emellertid klädningen kommit att intaga hedersplatsen såsom vardags- och mah-jongklädning, och så har pricken satts över i'et genom förevidandet på plåten och i Idun.

Margit Levinson.

Skulptrisen Olga Lanner ägnar som den verkliga konstnärinna hon är sitt ode åt arbetsskjortan:

»Mångahanda äro de uppdrag och ofta ganska svårartade som under tidernas lopp ålagts mig att sköta, men förlåt, bästa Idun, uppriktigt sagt har intet varit mera pinsamt än det här föreliggande att kosta ord på min skröpliga jordevarelses beklädning — min favoritklädning?! —

Med handen på hjärtat får jag verkligen bekänna att näst efter min dopklädning är det min arbetsskjorta som är mitt mest älskade plagg här på jorden.

Betydelsefull för min konst som tiaran för påven tvingar den mig till ödmjukhet i lydnad, försakelse och umbäranden, att tålmodigt bära allehanda bittra lidanden, som det i vår tid och i vårt land är så modernt att tilldela utöware av mitt kall.

Iförd annan dräkt av varjehanda modgungar marken av osäkerhet under mina fötter, jag längtar hem till min arbetsskjorta, ty i den har jag hem över hela jorden, som också syns på medföljande bild — jag placerad mitt i Frankrike på campagnan i närheten av Vichy. Med min gudomliga ateljé i naturens sköte fylld av intressanta modeller.»

Olga Lanner.

Olga Lanners kärlek till arbetsdräkten delas av friherrinnan Ebba de Geer, professor Gerard de Geers maka. Frih. de Geer tycks ha en speciell förkärlek för fickor. I sin vindtygsdräkt har hon i andanom förnummit fläktar av gång-

na årtusendens zephyrer när hon varit med om att mäta upp »den varviga leran» i vårt land. Hon skriver:

»Min favoritdräkt är naturligtvis den, som varit ett med mig själv under min mest verksamma tid. För mig har detta varit den sjuttonårsperiod, då min man och jag ha ägnat vår sommarledighet åt den varviga leran och andra utmätningar och efter noggrann fälttågsplan uppsökt bland annat alla de platser i vårt avlånga rike, där stora lergrävningar funnos på lager.

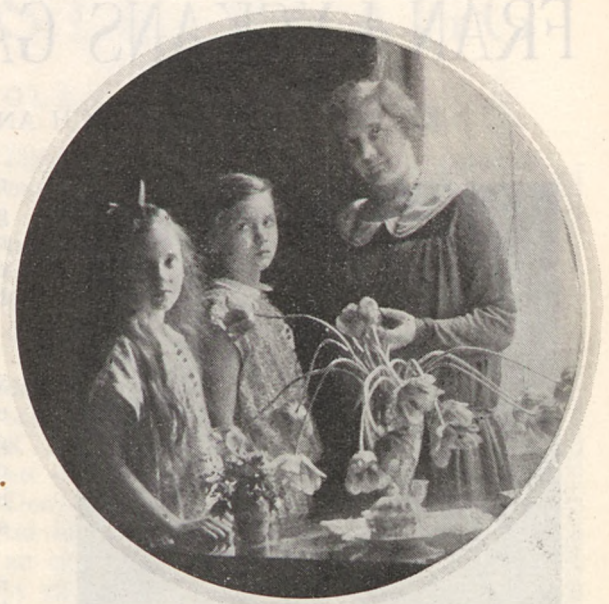
Alltså ett liv på fältet med största möjliga rörlighet, och således i kostymen största möjliga ändamålsenlighet: ej för varm, men skyddande i alla väder, presentabel på landet som i städer. Och erfarenheten har visat, att för sommarklimatet såväl i Norrland som i södra Sverige vindtyget har varit lämpligast, kombinerat med tunna mollblusar eller varma yllejumpers, allt efter klimatets växlingar. En reel krage att knäppa till om halsen är oundgänglig. En liten grå tagelhatt med väl skyddande brätten har visat sig trotsa både sol och regn i flera år.

Fru Mia Leche i ton-åringens balstass.

Men viktigast äro fickorna, vilka noga utnyttjas, var och en till sin permanenta uppgift: en till anteckningsbok, penna, kniv och portmonnä, en till näsduk och ett alltiallom-etui för minimala — men dock! — sydon, kam, spegel, borste, tvålblad och gärna även en liten tvättslapp av frotté att använda till handduk efter ett eventuellt fotbad och den ofta återkommande handtvagningen. Traktens tågtidtabeller utrivna ur Sveriges Kommunikationer höra också till fickans arsenal, vanligen instuckna i anteckningsboken.

Det är inte utan att vi under åren vunnit en viss rutin i den så kallade lertekniken, vare sig det gäller att hålla våra redskap eller oss själva i god och prydlig form. Men alltid är vindtyget utmärkt: den lera, som fastnat på kjol och ärmar under grävningen går vanligen lätt att borsta av,

Den enkla sommarklädningen är fru Agnes Undéns favoritdräkt.

då den torkat en smula, och går det ej — så syns den ej ändå mot det melerade grå. Så man kan gott, som man går och står, mottaga inbjudan, om så skulle vara, till någon av ortens honoratiories, eller i stadens tivoli njuta sin siesta vid musikens toner utan att alls väcka uppmärksamhet genom sin arbetskostym. Och det är just det, som är så skönt, att kunna vara sig själv både i arbete och vila och ha sina kläder till vänner och bundsförvanter i stället för till besvär.»

Ebba de Geer.

Ellen Appelberg-Collijn, riksbibliotekariens maka, har liksom friherrinnan Cederström, och förresten alla Thalias barn sin särskilda känsla för »lyckans galoscher».

»Vilken klädning jag tycker bäst om — nej — ingen, skriver hon, men jag har ett par svarta sidenskor som jag döpt till Lyckans galoscher. De följa mig troget, först voro de med när jag spelade teater och nu senast fingo de stanna i klädlogen ty det är ej så mycket kvar av dem, men jag hedrar dem ändå. Skall något viktigt ske plockas de fram ur sitt gömställe för att riktigt säkra lyckan i företaget.»

Ellen Appelberg-Collijn.

Skådespelerskan Thyra Dörum slutligen bekänner öppet att hon har en alldeles särdeles förkärlek för — andras avlagda klädesplagg. »Jag trivs aldrig så bra i mina egna nyansskaffade kläder som i de plagg, jag lyckats krångla mig till från kamrater, vänner och bekanta!» säger hon, och tillägger strax med sin karaktäristiska blinkning i ögat, att »Thyra Zanderholm är en av dessa vänliga själar som hysa medkänsla och förståelse för denna min originella eller kanske hellre tragikomiska passion. Av henne hade jag fått ärva den stolta hatt, som en gång kom Gösta Hillberg att ta mig för den andra Thyra. Det vill säga han trodde att det var för hattens skull — karlarna äro ju så besynnerligt ytliga och bortkomna i sin uppfattning om oss kvinnor...»

Kanske gäller detta också den moderna Adams uppfattning om den moderna Evas favoritplagg!

A. Q.

Olga Lanner tycker bäst om sin arbetsskjorta.

Herr Coyet

DET BLEV EN PAUS I SAMTALET. Alexander knackade ur sin pipa, tog en ny och medan han stoppade den, sade han:

— Känner du någon herr Coyet?

— Coyet — nej inte som jag minns. Fanns det inte en kammarherre med det namnet?

— Det är möjligt. Jag träffade en herr Coyet i natt, men jag tror inte han var kammarherre. Ehuru det inte är omöjligt. Jag har träffat så få kammarherrar, så jag känner inte måtten på dem. Jag drömde om herr Coyet. Jag drömde, att min hustru hade en förbindelse med en herr Coyet.

— Förbindelse? Eva?

— Ja, jag kan inte säga vilken förbindelse. Hon var i alla händelser bekant med en Coyet, och jag har skäl att misstänka, att inte allt stod rätt till. I morse vid frukosten, frågade jag henne, om hon kände någon Coyet, men hon förnekade det. Hon hade aldrig hört talas om någon med det namnet, men efter en stund påminde hon sig att hennes mor, som är död, brukade tala om en herr Coyet. De voro visst grannar. Tror du, att det kan vara modern? Att jag drömt om något som hänt hennes mor för femtio år sedan eller mer?

— Drömmar — jag känner så litet till drömmar och deras gång. Den Freudska teorien vet jag också så litet om. Vi drömma ju både vakna och sovande. Trådarna löpa ofta tillsammans. Det verkliga blir överkligt och tvärtom. Vad drömde du om Coyet?

— Jag drömde, att jag befann mig i en villa, som tydligen var min egen. Jag kom från ett stort rum ut på en altan eller en terrass och där stod framför mig på en låg pall en blomma i en kruka. Inte en vanlig liten blomma utan ett träd med blanka, gröna blad och vita blommor, runda som små bollar av bomull eller snö.

Min hustru kom ut till mig på altanen och jag sade:

— Vem har skickat det där trädet? Var kommer det ifrån?

Min hustru svarade:

— Det är från herr Coyet.

— Herr Coyet — vem är han?

Eva lade sin hand på min arm och sade:

— Du skall inte bli ond — herr Coyet är så vänlig.

Så suddades allt bort. Jag vet inte om det var på dagen eller på natten. Dagern var grå och blek som under skymning.

En sällsam historia, där dröm och verklighet flyta samman till en svårutredd härva berättas här med författarens stilla humor och fina psykologiska blick av Hasse Z.

Nästa scen spelar vid en telefonapparat. Det ringar. Jag fattar mikrofonen och hör en man tala:

— Då möter ni mig som vanligt i kväll. Jag väntar —

Jag förstod att det var herr Coyet, som talade, och att jag av misstag fått telefonen i min hand.

Bilden försvann och scenen växlade. Jag befann mig på en stor restaurant bland en mängd människor, som åto och drucko. Vid väggen nära en dörr stod en ensam herre klädd i smoking. Han var mörk, bar små svarta mustascher och såg ut över salen som om han letade efter någon.

Jag hörde någon säga:

— Det är herr Coyet. Och så såg jag mig själv gå fram till den ensamme mannen. Fylld av hat och svartsjuka ställde jag mig och trampade på hans fötter, hans smala, tunna, franska lackskor. Jag hörde honom skrika av smärta och så vaknade jag. Men jag levde ännu kvar i drömmen, trådarna höllo ännu ihop. Mitt hjärta klappade hårt, och i mörkret famlade jag efter snodden till bordslampan. Jag fann den, ljuset tändes och jag såg, att klockan var en kvart över tre.

Strax därefter, sedan jag släckt lampan, somnade jag på nytt och drömmen fortsatte. Jag befann mig nu på en järnvägsstation bland en mängd resande, som just stigit av ett tåg. Jag följde strömmen av människor och nästa ögonblick stod jag med min kappsäck i handen i ett litet rum på ett hotell. En vaktmästare tog kappsäcken. Jag kom att se på hans ansikte. Det var herr Coyet.

— Låt oss gå ut, sade han.

Och så hörde jag min hustrus röst: herr Coyet är så snäll och vänlig.

Nästa bild: vi stodo i en park, herr Coyet och jag. Jag höll en revolver i min hand. Ett skott smällde och så var jag på nytt i det lilla resanderummet. Där stod en säng, den vanliga järnsängen i ett hotellrum, och över den hängde på väggen ett porträtt av en man. Det var återigen herr Coyet. Jag minns, att jag ställde mig upp i sängen och vände porträttet helt om, så att ansiktet kom mot väggen. Då öppnades väggen och fram-

för mig stod det lilla trädet med de gröna, blanka bladen och de vita bollblommorna. Jag vaknade och låg sedan vaken, tills morgonen grydde.

Hela dagen har drömmen om herr Coyet levat i mitt sinne. Det är ju ofta så. Då jag åt min lunch, frågade jag vaktmästaren, om han kände någon herr Coyet. Han kände ingen med det namnet, men han erbjöd sig beredvilligt att fråga sina kamrater.

Varför drömde jag allt detta? Och var för hette han Coyet, ett namn som jag kanske aldrig hört, aldrig tänkt på. Finns det någon mening? Är det ett bud? Jag kände en gång en kvinna, som stod mig nära. Hon sade, att om något hände, som rörde oss båda, om där kom en annan kvinna, visste hon det utan att veta något. Vilka mentala strömmar är det som fört herr Coyet in i mitt medvetande?

Det blev tyst och så sade Alexander:

— Vi få vänta litet med supén. Eva är hos en väninna. De hålla på med något handarbete, men hon är nog snart här.

Så talade vi om annat än drömmar och så kom fru Eva. Vi supérade och allt var som det brukade vara.

Det blev sent, och då jag gick, följde mig värdinnan ut i hallen.

— Nå, sade jag, sedan jag kysst hennes hand till farväl, hur mår herr Coyet?

— Coyet, svarade hon, frågar ni också om honom? Jag känner ingen som heter Coyet. Alexander måste ha drömt.

— Ja, han har drömt om herr Coyet. Jag tog min hatt och i detsamma såg jag på ett litet bord en damväska av den vanliga typen. Jag tog den och öppnade den.

— Åh, sade jag, är det ert handarbete? Som ni syr på hos er väninna. Vad skall det bli?

— En duk. Är den inte vacker?

— Mycket. Och när blir den färdig?

— Jag vet inte

Våra ögon möttes i ett leende, och i det jag lade ned den lilla duken, sade jag:

— Sådana där små handarbeten bli aldrig riktigt färdiga, när man syr dem borta. Sy det hemma i stället och det blir mycket bättre och vackrare — inte för herr Coyet men för Alexander.

Hon böjde sitt huvud och inifrån väningen hörde jag Alexander ropa:

— Eva — Eva!

Hasse Z

E T T S O M M A R M I N N E

STRINDBERG PÅ FURUSUND. Av MÄRTA FRÖDING, STRINDBERGS SYSTERDOTTER.

AV BARNDOMSMINNE har man vanligen tydligast bevarade de, som äro förknippade med sommarminnen. Även i dessa senare har samvaron med August Strindberg vävt in ljusa och mörka tanketrådar, ibland bryskt avskurna av hans sinnes tveeggade svärd. Den sommar, som förenas med Strindbergs första ankomst till den grönskande ön ute i skären, som benämnes Furusund, minnes jag väl. Det var själva midsommarafton, den dagen, då natur och människor bjuda till fest. Först vill jag omtala, att mina föräldrar hade vid sin vistelse i Paris samma år på senvåren därstädes spårat upp sin frände i ett avlägset beläget kloster. Dit hade han tagit sin tillflykt under en period av förtvivlan, då livsmodet och därmed arbetslusten svek honom. De lyckades med all makt förmå honom lämna denna för hans sinnesstämning ej lämpliga plats och antråda hemresan till Sverige, där han ej borde misströsta över att vännerna och hans författarskaps beundrare övergivit honom. Sagt och gjort. Impulsiv som han var, anträdde han återfärden till Stockholm och ovan omtalade midsommarafton befann sig Strindberg, sittande bland många andra sammanpackade midsommarfirare, på ångbåten »Norrtälje», och som det där ej fanns tillfälle att avvika från efterhängsna blickar, landsteg han i Furusund och tog sitt lilla sommarrum, vi hyrt åt honom, i besittning — och mirabile dictu, nöjd med sin värld stannade han sommaren ut. Där i detta lilla enkla rum, på det lilla fönsterbordet, apterat till skrivbord, svälde den för obehöriga väl låsta portföljen av digra manuskript och hans fina piktur trolade fram de skarpt skurna replikerna i hans största historiska dramer. Så mycket hade han funnit behag i denna sommarö, att han återkom dit ut fyra somrar, liksom lockad av sina goda makter. Därute i naturens sköte isolerade han sig ej, utan sedan arbetet för dagen var slutat, deltog han ofta i sällskapslivet. Jag ser honom en skum sommarafton, då hav och himmel skifta som i en av hans egna, vackraste skärgårdsskildringar — han har bänkat sig på restauranterrassen mitt i bullrande människovimmel. I de barnsligt violblå ögonen lyser humorns glimt mot hans omgivning, varibland skymta flera ansikten ur konstnärsvärlden, och musiken överröstar det hela med ouverturen till »Muntra Fruarna» på begäran av Strindberg. Sommargästerna äro alla så förstående för författaren, som gästar deras ö — de störa honom ej med forskande blickar, med ett ord, han får här vara sig själv även utom det tysta hemmet. Han studerar det pulserande livet omkring sig och han hör noga

Märta Fröding och Strindberg, fotograferade på Täckholmen.

Strindberg som privatman, då han lever en stilla och idyllisk sommartillvaro på Furusund, är föremålet för denna skildring, som hans systerdotter fru Märta Fröding, f. von Philp, ger i några minnen av honom, bevarade från barndomsåren och nedtecknade för Idun. (Eftertryck förbjudes.)

på och iakttar allt omkring sig och ett faktum är att efter hemkomsten öppnas skrivbordsportföljen och anteckningar göres dels i form av dagboksanteckningar, dels upptecknas lösryckta delar av intressanta samtal under dagens lopp. Det var ju många personer, som voro synnerligen rädda för dessa hans porträtteringar i hemlighet, och sant är, att man i många fall kan igenkänna dessa offer för hans

Strindberg på sin veranda på Furusund.

karrikering, men i en så förvrängd form, att han vid förfrågan därom alltid försvarade sig med att de ej alls ha sin realitet i verkligheten — de äro blott en produkt av författarens fantasi. —

Som Furusund var begåvad med en kugelbana, härligt belägen på en hög plåtå, med utsikt över skären, togs den ett par gånger i veckan i besittning av Strindberg, som initiativtagare till en kugelklubb. Han var mycket skicklig spelare, och vi ungdomar fingo ta spelet med allvar och när det ropades: »bataljon» stod glädjen högt i tak. Strindberg skrev då upp segrarnas namn på väggen till den gamla längan, nu jämnad med marken. En annan sommar kunde han syssla med guldmakeri och barnsligt glad visade han en dag, att han förgyllt knoppen på sin käpp. Han höll då till i en liten damm i skogen, och hur guldsproceduren gick till, vill jag ej yttra mig om, men från vår barnsliga synvinkel var det något särskilt mystiskt, när vi stodo bredvid och tittade på, då han skulle framställa den ädla metallen. Även i Stockholm minnes jag, att han, som outtröttligt forskade i alla livsgåtor, sysslade med sitt guldmakeri. Sin kakelugn hade han då eldat upp till 2,000 grader, som han sade, och satt och trampade på en blåsbälg framför densamma.

Utän sedvanliga ovädersmoln på hans sinnes horisont kunde ej alla dessa somrar förflyta, fast naturens inflytande väl bidragit att i det längsta hålla dem borta. En sommarsejour därute i hans kära havsband avslutades nämligen helt hastigt. Disharmoniens onda ande kom över honom, misstänksamheten och missnöjdheten fingo makt med honom med påföljd, att han bröt upp och försvann, utan ett ords förklaring en sommarmorgon, efter att i hast, som han sade, »axlat sin ränsel». Jag ser honom ännu i morgondiset, stående i aktern på båten, som ångade bort, och mig tycktes, han var »Den flygande holländaren», irrande från strand till strand.

Några vintrar hunno komma och gå, tills han för tredje gången återkom till Furusund och då hade han lyckan att åter få eget bo med maka och barn. — Hans största historiska dramer hade även haft framgång och följaktligen hade han det ekonomiskt även bättre. Men sista gången han gästade ön, var han åter den ensamme mannen. Jag minns honom åter en sommardag, då jag och min make voro inviterade till honom på middag. Han hyrde då en villa belägen på en liten holme, benämnd Täckholmen. Han visade med förtjusning sitt arbetsrum, inrett i en glastäckt veranda, med den härliga

(Forts. sid. 14.)

A V ALMA SÖDERHJELM.

FRU STRÖM STOD OCH RULLADE ihop den vänstra snibben av sitt blårutiga förkläde.

— Var det något mer för i dag?

Elsa tyckte sig höra en undermening i rösten.

— Nej, tack. Det är ingenting.

— Fröken hade inte något ärende?

— Nej, tack.

Men fru Ström gick inte. Hon fortfor att rulla upp förklädet och släta ut det igen.

— Skulle det inte vara någon mat?

— Nej, tack. Jag skall äta ute i dag.

— Men det är ju ett hemskt väder!

— Det kan inte hjälpas. Jag skall ändå på redaktionen och passar då på och går in någonstades i förbifarten.

Hon hörde själv att hon fick det rätta tonfallet. Hade sagt det just så nonchalant, som det att gå ut och äta hade varit det enda naturliga för henne.

Och ändå gick fru Ström inte.

Intet hade Elsa varit så noga att dölja, som detta. Fru Ström såg redan för mycket av vad som passerade i huset. Elsa förstod av hennes min, att hon kunde se tvärsigenom det låsta nipperskrinet, och att hon förstod, varje gång en brosch eller ring saknades där. Utan att hon ens föreföll att titta på kuverten, visste fru Ström ackurat, när en räkning hade kommit.

— Om inte fröken skulle tycka att det vore alltför förmätet — — Fru Ström avbröt sig mitt i meningen.

Elsa såg upp förskräckt — så ville jag fråga om fröken — Det har ju blivit sådana svåra tider — — Det kan ju hända var och en någon gång. Jag förtjänade så bra förra veckan, när fröken var på landet och jag hade hela dagarna ledigt.

— Snälla fru Ström — det är inte för den skull. Jag skall verkligen gå ut och äta. Det är bekvämare för mig, när jag skall gå till redaktionen i alla fall.

Denna gång gick det mycket bättre. Det lät övertygande. Och fru Ström blev övertygad.

— Jag ber om ursäkt, mumlade hon.

— Det var så vänligt av fru Ström.

— Ja, adjö då, fröken.

— Adjö. Tack för i dag.

Dörren slöts om den smala gamla städerskan och hennes blårutiga förkläde.

Elsa tänkte bara, att det var en lycka, att hon aldrig hade underlåtit att betala fru Ström. Till och med ordentligt. Ofta till och med mer än hon skulle ha. Det var uppgjort, att hon skulle få betalt för städning, men Elsa betalade henne alltid extra, när hon gick och köpte maten.

Det sista hon hade velat var, att fru Ström skulle få en aning om att hon inte —

I alla fall blev det tomt, när fru Ström gick.

Hon satte sig till skrivmaskinen. Det var en bokrecension. Boken hade legat redan i åtta dagar. Det löjliga var, att man ibland rakt inte orkade arbeta. Till exempel, när man inte hade pengar. Och isynnerhet när man inte hade mat.

Hon smällde hårdare på de vita tangenterna med sina silverringar omkring.

Skulle man nu vara så beroende av mat? Tänk, så många människor som svälte! Tänk, under kriget, när hela Tyskland svälte, när hela Finland svälte! Om det hade gått två dagar, sedan hon åt ett

så kallat ordentligt mål, vad betydde det! Hon hade ju i alla fall haft bröd och skorpor, ägg och potatis. Det betydde ingenting alls. Det var bara det, att människorna voro så bortskämda, så förvekligade. Det var bara en fördom, att man skulle äta ett eller två stora mål om dagen.

Och hon skulle ju haft pengar, om ej den elektriska räkningen kommit i dag, och om hon ej måst betala fru Ström i går!

Hon hade ju också båda artiklarna, som hon skulle skriva. Det blev alltid till skatten, och något över.

Förresten var hon ju inte alls utan mat. Hon hade ännu flera skorpor och té och kaffe och ett halvt kilo potatis. Och alldeles utan pengar var hon ju inte heller. Hon hade hört, att fru Ström skramlat med småslantar, när hon lagt in pengarna, som kommit tillbaka på elektriska räkningen. Det borde ha varit nära en krona. Hon kunde gå ned i speceriboden och köpa sig en liten ask leverpastej, eller ett par ägg. Det var bara en smaksak, att hon hellre ville ha några slantar i väskbotten. I fall det skulle hända något, såg det alltid bättre ut. Och var det ej att vara bärgad, när man hade ett helt orört spåvägskort!

Hon skrev vidare.

Det var märkvärdigt, att man kunde känna en så stor ångest bara för att man inte hade mat under två dagar. Och att man var så ynkelig, att man ej kunde behärska denna ångest.

Det var en underlig ångest förresten. Den liknade ingenting annat. Den var så sammansatt. Man kände sig urgröpt, utgrävd, och på samma gång fylld av en stark, vanvettig längtan. En främmande, obestämd, häftig längtan. Och så hade man behov av att röra sig.

Nej, hon orkade inte skriva. Hon skulle gå ut och gå ett slag.

Hon kände sig trött, när hon kom in igen. Det var också ett otäckt väder, en regndimma, som silade in sin kyla i kroppen på en och kom benen att bli tunga och armarna att styvna.

Det låg en fyrkantig lapp på golvet. Hon tog upp den.

Ett rek!

Inte hade hon några pengar, som hon väntade just nu. Från Kvällspresen hade hon fått betalt och Elin hade för en vecka sedan betalt henne sista

(Forts. sid. 16.)

— "Ja, adjö då fröken."

KÄNNER NI IGEN DE SVENSKA BARNEN TILL SKILNAD FRÅN DE NORSKA OCH DANSKA?

Här nere ser ni en samling skandinaviska barn. Sverige, Norge och Danmark äro alltså representerade i kollektionen av småttingar. Fastän de se rätt snarlika ut, finns dock hos åtskilliga av dem särdrag som göra det lätt nog att ange vilket land som kan räkna de förhoppningsfulla ungdomarna som sina egna. Uppgiften är alltså ej svår då vi inbjuda våra lärarinnor och läsare att deltaga i pristävlingen. Det gäller att sända in en nummerad lista där man skriver t. ex. 1 Sverige, 2 Norge etc. med början upptill från vänster så att 1-5 upptager den översta raden, 6-11 de därefter följande och i sista raden de tre bilderna med äggbärerskorna, barnen på grinden och de bägge hurtiga pojkarna. De tio först öppnade rätta lösningarna erhålla vardera Carl Larssons berömda illustrerade planchverk Svenska kvinnan genom seklerna. Tävlingsvar märkta "Skandinavisk" skola vara tidningen tillhanda inom fjorton dagar efter detta nummers datum.

Detta är ingen "gut" utan en hurtig liten flicka som ser ut att vara i humör att kunna klättra t. o. m. "over de høie Fjelde".

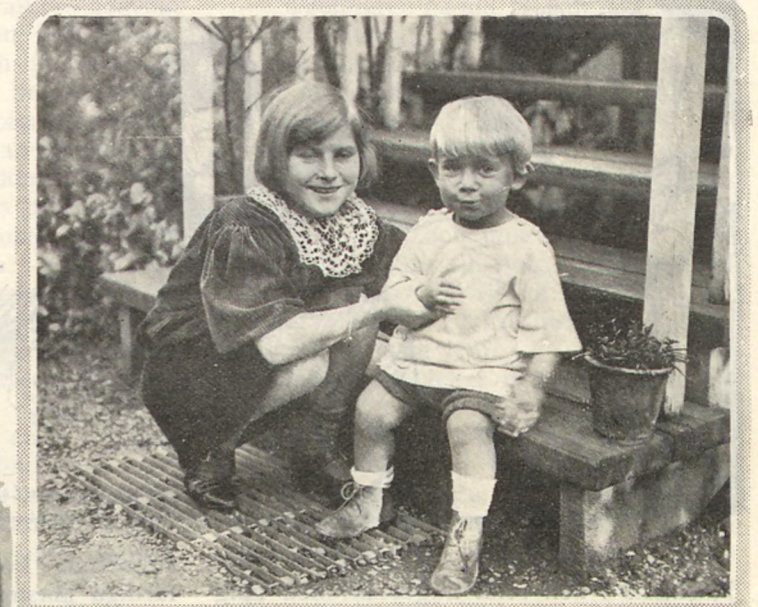
Ett par rara "linboskyllar" som vi nog ofta mött lilet var i sommarsol och sommarglädje.

Det finns endast ett land där de små i så god tid som man ser här få öva sig i att stå på skidor.

"Jag åker naturligtvis cykel, jag, som min mamma och pappa."

Syster och bror se så glada ut som om de nyss läst en saga av sin egen kära Andersen.

En glad gris och en käck morsgris.

I konstnärskunderingar tycks den lilla stå försjunken. Eller kanske är hon förvånad över att ha på tavlan sett så höga berg, som hon aldrig skådat i sitt hemland.

Det finns något av hans lands soliga, trygga gemyt i den lilla pojkens drag och sätt att tala i telefon.

Don Juan på förstukvisten har fått tag i pappas hatt för att se än mer karlaktig ut. Barfotolassen tycks oss lika bekant som flickornas klänningar.

Lammerna små ha fått ömma fosterföräldrar som se belätna ut över sysslan, isynnerhet gossen med det välkända skolmärket i mössan.

En litt ut i världen innan man hoppar ur nattdräkten för att börja läsa sin kära Asbjørnsen eller annan avhållen sagoberättare.

Två små töser på väg hem för att efter att ha hjälpt mor med arbetet i hönsuset skaffa henne "møe mad å go mad".

Soliga backar, en röd liten stuga och brunbrända ungar på en grind — den bilden är alltför bekant.

Två morska grabbar som se lika trygga ut om också deras stad byter namn aldrig så många gånger.

Länsmans Johanna

Av Frida Åslund.

NÄR STOCKHOLMSFRÖKEN HOS länsmans i den sena augustaftonen långsamt gick vägen utåt Gallgattmyren för att möta turbilen, var hennes ansikte fundersamt riktat mot väggkantens rostbruna och gulnade gräs.

Slött svängde hon lövruskan kring sig för att jaga bort knotten, som i skyar kommo ut ifrån den flermila myren, där solen röd och grann kom silande snett genom myrhalsens vindbjörkar och sken över hjortronflaken därute.

När flickan sölande, liksom tveksamt och ovilligt, gick framåt den smalbyggda vägen, tänkte hon ej på den, hon skulle möta, sin eventuella fästman och tillkommande, utan hon gick och funderade över Johanna, den gamla och trevliga, runda huspigan hos länsmans.

När hon kommit genom myrhalsens glesa grenverk, där laven hängde tofsvis från de vridna, vita björkstammarna och tallarnas smala stampinnar lyste brandgula mot solsänkningen, och hann ut på den vida myren, kom ett kallt vinddrag sakta farande mot henne. Hon höjde huvudet, drog in dofterna av myrpors och jord och vatten och sänkte slappt knottviskan, ty vinden kom henne till hjälp och gjorde luften fri kring henne i en minut.

— Johanna, tänkte hon, — hon är själv ett öde, ett enkelt vildmarksöde, om man så vill, som aldrig ska omtalas och aldrig få sin avslutning liksom, men som på ett märkvärdigt sätt var likt hennes, Stockholmsfrökens hos länsmans.

Vinden stillade igen, men porsdoften gungade omkring henne, stark och sval, men hon måste åter börja svänga sin björkvidja.

— Där går Johanna, tänkte hon, dag ut och dag in och traskar hos länsmans i sina mjuka näbbskor med hö ini, och sköter sina sysslor så tyst, att hon varken hörs eller syns liksom. Där dukar hon herrskapets bord i kökskammaren och kommer skjutande in med den nykokta färskpotatisen, det saltorkade renköttet och den nystekta rödingen. Och den gula mjölken kommer hon gungande med i bunken över gräsplanen från källarn, sätter den in på bordet och hjortronsylten guldskimrar karotten i hennes händer, men ingen ser henne. Tjänstfolkets mat lägger hon fram, vikta tunnbröd, en smörklick åt var, strömming och mjölk och potatispäron, men ingen ser henne.

och när eftermiddan kommer och allt i huset är tyst, när husets fröken och hennes semesterfirande väninna från Stockholm är ute på den holmiga älven, eller spatsera längs efter den höga gräsväxta älvbrinken eller företar sig något annat onyttigt, då stiger Johanna upp från fönstersoffan i köket, lägger ifrån sig sin halvfärdiga länsmansstrumpa och gör eld under världens trevligaste och största kopparskinande kaffekokare i den öppna vrån av spisen bredvid järnspisen.

Kokaren breder stillsamt och stilla ut sin breda buk över lågorna, Johanna går tyst fram och tillbaka över det blåmalade golvet och lägger på kaffe och salt. Ty denna lilla historia tilldrar sig i Lappland, och där vill både enkelfolket och herrskap ha bort vattensmaken ur kaffet.

Sedan går Johanna och söker med sin kaffebricka upp de onyttiga herrskapsfrökarna, som är ännu onyttigare än vanligt under de dygn, som farbror, pappa länsmans, är uppåt älven i tjänsteresor. De ta emot brickan, ligga på älvbrinken, dricka sitt kaffe men se inte åt Johanna, som tyst försvinner igen. Ty de ha så mycket att tala om, som en gammal rund huspiga hos länsmans inte förstär och inte kan resonnera om, eftersom hon aldrig varit utanför Lapplands gränser. Hon går tillbaka till köket och snart kommer tjänarna in från utarbetet. Så kommer hon med alla de upphälda kopporna av rykande kaffe och bjuder var och en på den lilla svarta, buckliga brickan. Hon sysslar vid spisen, medan de dricka och prata, men hon håller ögonen ändå på dem, så att just när de var och en druckit den sista tåren från fatet, har hon skjutit över golvet och uppfångar den tömda koppen på den lilla brickan, går till spisen och håller den full av påtår.

Detta hör till god ton, att en kaffedrickande aldrig ska behöva sätta ifrån sig sin kopp någon annanstans än på den lilla uppfångande brickan. Johanna sköter om den goda tonen i länsmansköket. Brillant och som en bobyggande svala har hon under denna ceremoni skjutit fram och tillbaka för att passa alla.

Flickan på myrlandsvägen log, när hon tänkte på de stora ögon hon gjorde, när hon första gången såg en kaffedrickningsceremoni bland fjällfolket. Sedan såg hon, att den upprepades över allt i bondgårdar och nybyggarstugor och hon fick till slut respekt för det, som man har för ett vedertaget bruk.

Den röda solen blev till en mörk, gyllne violett dager, som kom myren att skifta likt en färgrik jättematta och de små vatten glödde. Nu kom den kalla vinden svepande igen med lukt av snö och is

och vatten, och flickan knäppte till sin kofta i halsen och drog ned mössan. — Bilen är sen i dag, tänkte hon, jag undrar, hur Stockholmsherren Bertil finner färdan över Gallgattmyren efter två dagars bilande från järnvägen. Vilket infall också av honom att semesterfira här, genuint Stockholmsbarn, som han är, främmande och fånig som en blindbock, då det gäller förhållandena norr om Krylbo.

Flickan slog åt knottsvärmen och trutade med munnen.

— Vi måtte väl i all rimlighets namn få nog av varandra i Stockholm och nog av vårt funderande, om vi ska gifta oss nu eller kanske sen, eller om vi ska gifta oss alls. Vi som är ett inkarnerat modernt samhällsproblem, två unga människor, som ha nio chanser av tio att göra livet trevligt och roligt och så att säga meningsfullt för varandra, men för vilka den tionde chansen är som ett jättestort Faraos hungriga nöt, som uppslukar alla de andra. Det är den stora differensen mellan inkomstmöjligheter och levnadsmöjligheter — det är möbler och linne och hyra och gasräkningar och all kulturens jämmerliga påhitt, som stå emellan och det är den tionde chansen. Och om man liksom hoppar över den och gifter sig i tron på myten om hjärtat och kojan, så blir vi kulturmänniskor leda och elaka och nervösa, när de där två »möjligheterna» tredskas och inte vilja gå ihop. Och så flaxar den så kallade lyckan ut genom ett öppet vädringsfönster tackande för en trevlig, men kort samvaro — och så stå vi där och starrbliga på varandra och tycka, att båda två rå för att hon flaxade iväg.

Flickan skrattade till. Nog var det lönt att hon gick och »idisslade» detta på en gul, vid hjortronsmyr i Lappland, detta, som hon och Bertil till sin leda »idisslat» på Stockholmsgatorna i regn och dimma när sol och hetta. De hade ej kommit längre, hur mycket de än ventilerat frågan, och det hade varit en ljuvlig vila för henne att komma till människor och förhållanden, för vilka dessa saker voro främmande. Hon skrattade med vita tänder, medan en blek stjärna illmarigt blinkade mot henne.

— Jag undrar, hur Johanna skulle ta emot en gasräkning, tänkte hon, hon skulle skjuta ned glasögonen, som alltid satt till hands uppe på det släta mittbenade huvudet strax framom den blåvita linneduken, och titta. Så skulle hon skratta med sina friska, breda tänder och säga med sin hopbitna dialekt och rullande r, att sådana konstigheter förstod hon inte — skulle hon icke få koka mat och kaffe utan att betala för elden? aldrig hade hon hört så olyckligt och inte brydde hon sig om nå'n gas av nå' slag. Och så skulle hon stoppa papperet bland den terpentindoftande torrveden under kaffepannans breda buk, eller ha det till bokmärke i sin stora bibel, ty uppe i ena hörnet fanns en »ros.»

Stockholmsfröken hos länsmans gick raskare framåt i den fallande skymningen,

och fler och fler illpariga stjärnor blinkade åt henne. Om hon inte tyckte om, att den där Bertil kom, varför sprang hon på ödemynen i kvällsskymningen, när alla vindar från snöfjällen kommo farande, för att möta honom, blinkade de, de kan väl tids nog tjabbla om kulturens problem. Och de blinkade och logo, och fler och fler blev de. Men flickan satte sin näsa upp mot dem.

— Blinka ni, tänkte hon, jag har just gått ut i den stilla ödemarken för att liksom de forna eremiterna tyda vår tillvaros gåta.

Men då blinkade de allt värre och klarare, och när hon såg sig omkring, var himmelen full av stjärnor, som logo.

Hon ryckte till vid ett tassande ljud av steg på vägens nygrusning. Ur skymningen dök en liten kutig figur upp för henne. Han kom vägen tyst och snabbt fram, med knäig gång. Hon såg, att det var den vanliga typen av äldre nybyggare, en som, född lapp, övergivit nomadens liv och blivit nybyggare.

Han stannade och strök av mössan och bugade djupt och ödmjukt för flickan, som lappar bruka.

Han talade med hopbitna tänder och rullande r-ljud.

— Bourris, sade han, vet hon, om det är långt till kyrkbyn.

Hon vände sig om och pekade mot skogsranden åt det håll, varifrån hon kommit.

— Ser ni inte kyrktornet ovanför skogen, sade hon, det sticker upp mitt på långfjället ni ser där borta — byn börjar strax ni kommit inom myrhalsen.

Nybyggaren tog åt sin mössa och knäade till för att liksom skynda sig vidare. Men han stannade, och flickan frapperades av hans liksom förlägna röst, när han tveksamt frågade, om länsmangården låg i början eller slutet av byn.

— Den ligger allra först, sade flickan vänligt, det är en lång, vit gård, som ligger ut på älvbrinken just som ni kommit genom myrhalsen fram till ängarna.

— Tack, sade nybyggaren och snurrade sin mössa runt, — se jag vet ingenting här, för jag är utsocknes ifrån.

Flickan nickade och skulle gå framåt, men det kom som en tanke för henne.

— Jag förstår, sade hon, att ni är långväga ifrån och att det är någon hos länsmans, som ni söker.

Nybyggaren knäade av pur förlägenhet och hövlighet, så att han nästan neg, och vände mössan igen mellan händerna.

— Finns det nå'n piga kvar däri länsmans, som heter Johann, sade han stilla, och vinden bar bort hans ord över den porsdoftande myren.

— Visst finns Johanna, sade flickan och hennes röst klang, — vad skulle länsmans vara utan Johanna, husets goda ande och arbetande händer!

Den lilla knäiga, kutiga figuren försvann mot den mörka skogsranden, där byn låg.

— Ni ska se, tänkte hon fundersamt, att här blir ett öde i kväll.

Så log hon åt sina egna ord. Ty en bland Johannas små egenheter var, att när något gick på tok, eller om man berättade något för henne, som hon tyckte var underligt sade hon:

— Det är ett öde.

Och en halv minut efter sade hon alltid:

— Om det vore bara ett.

Och därför log stockholmsfröken åt sina tankar.

— Ni ska få se, att det är Johannas eget öde, som kommer i kväll, — jag har väntat på det alltsedan hon den mörka, varma kvällen i förra veckan berättade om sin ungdoms stora misstag, berättade det, när jag satt övergiven på bänken utanför köksfönstret, medan min ädla väninna svärnade och rodde och snodde kring holmarna i älven med sin eviga prästadjunkt.

— Det är kanske Johannas öde, som kommer i kväll, tänkte hon.

Och om en minut sade hon högt:

— Om det vore bara ett.

Men ändå gick hon emot sitt eget, som kom skakande och hoppande myrvägen fram i en skranglig turbil.

Flickan såg den komma emot sig rakt fram, långt borta i andra ändan av världen, och den lyste framför sig med två onda ögon. Och flickan stannade och ryste, men det var bara den kalla myrvinden, som gjorde det.

Ur skymningen dök en liten kutig figur upp.

Helt förvirrad fann sig Bertil Hamberg några minuter senare gående på myrvägen med flickan, som han rest hela denna gräsliga väg till världens ände efter, hans obstinata, malliga, kära flicka, som han nu ett par år haft mitt emot sig vid bankpulpeten. De gingo ensamma i hela världen och de måste gå tätt intill varandra, ty hans resulster måste räcka till att svepas om dem båda. Ensamma i världen en augustiafton, när jorden var öde och tom.

Inom några ögonblick hade det gått. Den rangliga turbilen, där han halsovande hade tuitit, hade plötsligt stannat, och i strålkastarens sken hade han sett henne stå uppvuxen ur marken, mitt i all ödemarkens stillhet, smal och liten i sin högknäppta kavaj och en stor lövruska hängande framför sig.

Han hade sprungit av, bilen hade fått fara, och de skönjde dess röda baklyktor som en försvinnande prick.

Men efter de första häftiga frågorna och svaren, kom tystnaden mellan dem.

Han kände, att hennes tankar ej voro hos honom.

Han böjde sig fram till henne. — Får man vara så indiskret och fråga, vad ens underordnade på banken går och funderar på, sade han och svepte sin rock tätare om henne, så att svårigheten för dem att gå framåt förvärrades än mer.

Genom stillheten kom hennes svar mycket snusfornuftigt, och den porsdoftande myrens andevind gungade fundersamt iväg med orden.

— Egentligen på allt mellan himmel och jord, svarade hon, på sociala problem och på paneldivaner och på kulturens fångstarmar mot ödesbygderna och på Johanna hos länsmans.

Han gjorde en hastig titt runt universum, som för närvarande endast tedde sig för honom som en doftande myr och en stjärnig himmel och tänkte:

Intet under, att till och med underordnade bankflickor bli filosofiska här — jag känner mig själv också konstig.

Men högt sade han:

— Det var mycket det där, men vem är Johanna?

— Det är hon, som är allt där, hos länsmans, hon är rund och mjuk och går tyst i skohöskor och har slätt benat hår och rutig halsduk och jag tror, att jag mötte hennes öde här på myren i kväll, sade stockholmsflickan drömmande.

Men Bertil vart litet haj. Man vet aldrig, hur bankflickor bli, när de semesterfira hos väninnor, som är döttrar till länsmän i Lappland — det kan ha sina risker.

— Du menar väl aldrig mig, sade han försiktigt, och Johanna är väl aldrig din väninna — så då får jag säga, — jag vet ej mer än ett öde — för mig, och det är du.

Men nu vände flickan sitt ansikte mot honom och han anade, att hennes ögon voro lika föraktfulla som hennes röst.

— Du, sade hon, och han ryste för avgrunden av förakt i hennes röst, vad är du för ett öde, — det var en liten kutig nybyggarlapp, som kom knäande här över myren, långt utsocknes ifrån, och skulle till Johanna — som är gammalpiga hos länsmans — och hon säger, när något är på tok: det är ett öde här i världen — och om en stund önskar hon: om det vore bara ett.

Bertil Hamberg gick förkrossad framåt myren — men, tänkte han illmarigt, — ur min kappa kan jag i alla fall liksom en Birger Jarl i världen skaka fram ett litet öde, ett litet mörkt och dumt öde, som i alla fall i tidens fullbordan skulle bli hans.

Flickans röst hördes drömmande stilla inifrån hans gamla resulster.

— Hon, Johanna, berättade för mig en kväll, när vi ensamma satt i köket, medan Magnhild var ute på den eviga älven med sin eviga prästadjunkt, att en gång hade hon i sin ungdom farit omkring på Vindelälven med någon. Men det var långt uppåt älven, uppåt källfloderna, förstår du, och hon var nybyggardotter och han tjänste dräng hos nybyggarlappfolket, som bodde mitt emot på andra sidan älven. Stugorna, de stodo på de yttersta uddarna av två näs, som sköt ut emot varandra i älven, och om sommarnätterna brukade de ro på Vindeln så långt bort, att de såg sina stugor stå i det röda vattnet på stup, små, som lekstugor. Himlen var blå, berättade Johanna, och stugorna var svarta och de vida vattnen av Storvindeln var röda, förstår du, i midnattssolen.

— Det var vådligt, sade Bertil, — det var en vådlig Johanna att breda på med färger.

(Forts. sid. 16.)

STORA MÄN I SMÅ STUGOR

När sommaren kommer, lämnar stockholmaren sin stora bekväma våning i staden och flyttar ut till den egna eller hyrda stugan på landet. Här ses just några kända stockholmare på sommarnöje.

När semestern kommer far professor C. J. Magnell vid Tekniska Högskolan med sin familj upp till sin Plintsgården i Dalarna.

Kyrkoherde Val-dus Bengtson med sin dotter utanför sin sommarstuga vid Särö.

Den svenska skogens sus, som ljuder i Hugo Alfvéns kompositioner, omvärver kompositören, då han söker vila och inspiration på sin Dalagård, där han byggt upp en särskild musikstuga åt sig.

Husarö heter doktor Hübbinettes sommarö i Stockholms skärgård, där

han och hans fru mellan segelturer och trädgårdsarbete här ta en vederkvickande kaffestund.

Professor Stenberg med sina småttingar på sitt sommarställe Ullvi vid Leksand.

Man roar sig med spel — fast inte på teatern, utan på Solbacken vid Österskär hos Pauline och John Brunius. Bland gästerna synas å bilden: Gösta Ekman, Karin Molander och Lars Hanson.

Anne-Marie Brunius på promenad i sin pappas trädgård.

SENROMANTIK

Av SIGRID ELMBLAD.

HON GICK FRAM GENOM KUNGS-trädgården och satte sig på en bänk åt strömmen till. Hon var lång och slank, håret var redan en smula gråsprängt, och det låg någonting trött och liksom urblekt över de i grunden regelbundet vackra dragen. En herre satt på bänken med hattbrättet djupt neddraget till skydd mot solen. Hon satte sig i motsatt hörn och blickade tankspritt ut över det glittrande vattnet, där måsarna skriande sköto förbi och saltsjöbadsfärjan just lade ut.

Hon tänkte på en vårdag för femton år sedan, då han och hon slagit sig lösa och farit dit ut till de rikas värld, som ingen av dem hörde till. »Men konung för en dag kan man väl alltid kosta på sig att vara», hade han skrattande förklarat, och så hade han gnolat: »Om blott jag vore kung, du drottning skulle bliva, vore jag kung!»

Men han blev inte kung, och hon blev inte drottning.

En sky kom solglittret att mattas. Herrn på bänken sköt hatten ur pannan och mekaniskt kastade de två en blick på varandra.

Båda sprungo upp från bänken, hon blek och med darrande knän. Hennes väska föll till marken. Han böjde sig ned och tog upp den, även han hade skiftat färg.

Hon fruktade ett ögonblick, att hon skulle svimma, det svartnade för hennes ögon. Men nej, det fick inte ske. Rak och stel vände hon sig bort och tog sömngångaraktigt ett par steg.

»Elisabet — gå inte!»

Hon hörde ropet som från ett långt avstånd men stannade dock.

»Varför skulle jag inte gå?» mumlade hon och den blick hon gav honom var uttryckslös av förborgad sinnesrörelse.

»Elisabet, vi måste tala med varann. Om du visste, vad jag längtat efter att få

råka dig. Det är inte en tom slump, att vi mötts.»

»Vad har vi att säga varann nu mera.» Hon sade det med samma döda, tomma röst som förut.

Han tog hennes händer och tvang henne att sätta sig igen.

»Elisabet», sade han, och hon hörde skälningen i hans röst. »Jag har burit mig uselt åt emot dig, du som gav mig så mycket, så utan förbehåll, så oändligt rikt — men förstår du inte, det var just det» —

»Just det?» —

»Ja, Elisabet, förstår du inte — du var för rik och jag var för fattig. Du bara gav och gav och jag tog och tog och till sist kände jag mig som ett nådehjon, och min manliga stolthet eller rättare sagt högfärd kände sig kränkt.»

Hennes pupiller vidgades av förvåning.

»Jag gav väl inte mer än jag fick», sade hon lågt.

»Jo, mycket mer, men du märkte det inte...»

»Du blev ju förälskad i en annan.»

Det ryckte i hennes ansikte, hon försökte tvinga fram ett ironiskt leende, men det blev bara en konvulsivisk grimas.

»Ja visst, blixtkär, som det heter. Jag försökte inbilla mig det åtminstone. Och där fick jag inget för mycket.» Han stötte käppen i marken med en kort fnysning.

Hon såg hastigt och skyggt på honom.

»Ni blev ju gifta», sade hon mycket lågt.

»Ja, vi blev det», han skrattade kort. »Gifta och skilda, och hon har hunnit med två män till, sen dess.»

Elisabet svarade ej, och de tego båda några ögonblick.

Plötsligt kastade han upp huvudet och sade bittert:

»Elisabet, för mig har livet varit ett rent helvete. Om du har velat bli hämnad, så har du sannerligen blivit det.»

Hon pressade händerna mot varandra, så att knogarna vitnade.

»Jag har aldrig önskat dig något ont, Arvid. Jag har visst aldrig kunnat något annat än det där, som... som du fick för mycket av.» Hennes läppar darrade.

Han lade impulsivt sin hand över hennes båda.

»Samma goda, osjälviska lilla kvinna som alltid», sade han vekt.

Hennes händer lågo som i en domning under det varma fasta trycket.

Han drog långsamt, liksom ovilligt handen åt sig igen.

»Håller du på med ditt knog ännu? Du ser lite ansträngd ut», frågade han med en forskande blick.

»Ja, jag är kvar på bolaget. Jag har varit där i sjutton år nu.»

»Och du var bara nitton, när du började.»

»Ja... hon såg långt framför sig.

»Och då vi möttes första gången.»

Hon svarade ej.

»Herre Gud, vad du var söt den gången, Elisabet! Så skär och ljus som en vårdag. Den synen glömmar jag aldrig.»

Hon rynkade ögonbrynen med ett plågat uttryck och en otålig åtbörd.

»Förlåt, Elisabet!... Jag förstår... jag har förlorat all rätt att tala om den tiden... och ändå...»

Han tystnade och hon gav honom ett hastigt frågande ögonkast.

»Ändå, Elisabet, är det det enda, som jag under långa år har känt värt att minnas... åh du, hur bittert har jag inte lärt förstå, vad jag förlorade i dig. Jag har känt mig som en tiggare som en gång haft en juvel av omätligt värde och kastat bort den för en glasbit — och jag har sagt mig...» hans stämma lät kvävd av sinnesrörelse: »Om hon kunde förlåta mig,

I HERRENS HAND. Av CONCHA ESPINA

ÖVERSÄTTNING FRÅN SPANSKAN AV REIGIN FRIDHOLM.

SOLEN FÖLL GLÖDANDE HET över slättlandets törstande åkrar, och säden, som redan gått i ax, härjades svårt av elden.

Bönderna tiggde med tunga sinnen himlen om regnets ynnest; några timmars nåderikt regn var av nöden, och hjärtana lyftes i brinnande bön:

— Herre, tag bort den flammande solen från våra fält; tag bort den blossande skyn och giv oss vatten, Herre, ljuvligt, svalkande vatten...

Men den bländande himlen var döv; den lyste alltjämt med samma liknöjda glans, och den vissnande skörden gick i en smärtsam domning undergången till mötes.

Bönen blev allas plikt. Vägarnas Jungfru, den leonensiska dalkjusans skyddshelgon, bars i sina festgladaste kläder utmed de avsedda stigarna. Då smälte i samma längtan och samma bekymmer allas stämmor ihop till en, och de båda åter och åter igen om ynnesten...

Men himlen brann ändå, och när Jungfrun, som log så milt och vackert under baldakinen, åter bars till helgedomen, kunde ingen av människobarnen minnas, att den undergörande bilden någonsin visat sig så känslolös.

En av dessa brännheta aftnar ringde klostrets klocka; det var en allvarsdiger och vemodsmättad själaringning, vars klagande toner dallrade över den solhärjade ängden.

I klostret väntade en nunna på döden; hon låg på sitt torftiga läger, och hennes sjuka hjärta värkte, medan solen badade den trånga cellen med förblindande ljus.

Den lidandes korta liv hade varit en enda outgrundlig längtan, som skänkt de övriga klosterystrarna mycken uppbyggelse och tröst, och nu samlades de kring henne alla och betygade henne ömhet,

beundran och vördnad. Sina hjärtans trånad bemängde de i osökt rättframhet med sådan traktan som hör livets skiften till, och en växelsång av böner och löften flöt samman med aftonsolens ljus och fyllde det lilla fattiga av dygden och smärtan helgade rummet.

Medan den sjuka mödosamt kämpade mot döden, frågade de henne:

— Är döden mycket svår, syster Aurora?

Med knapp förnimbar röst svarade hon dem:

— Döden måste vara mycket skön; vad som nu plågar mig, det är livet!...

Och när systrarna sågo henne redo att stiga över den fruktade tröskeln, tilltogo deras förmaningar i iver:

— Glöm inte bedja för mig, att jag får sinneslugn...

— Och att jag får tro, mera tro...

— Jag underkastelsens anda...

— Bed för mig, Hans tjänarinna, om offervilja...

— Och för mig om ett ödmjukt sinne-lag...

Den döende log och nickade jakande, då modern, abbedissan, steg fram till bädden och sade:

— Vi måste ovillkorligen reovera tornet; du vet vi ha inga pengar: bed för saken.

En annans trötta stämman vädjade:

— Glöm inte att vi behöva ett nytt altare...

— Och en lampa åt Frälsaren...

Med en gång erinrade sig en av syst-rarna:

— Bed Herren att han låter det regna. Skörden är snart förstörd; vi få hungra i år.

Och alla upprepade övertygande och brinnande av tro:

— Ja, ja, av barmhärtighet — bed Gud om ett stilla regn för fälten.

Syster Aurora log inte längre och upp-tog inte systrarnas böner med välvilligt instämmande tecken. Hennes bröst hade sjunkit ihop under dödens grymma vingar, och abbedissan sade med ångest:

— Hon hör oss inte längre.

En annan nunna, den yngsta bland noviserna, tog ur fickan fram ett papper och penna och skrev mot golvet: »Vi bedja Herren om regnets ynnest.» Hon vek ihop böneskriften och lade den i den bortdragandes hand.

Lyckan var dem bevågen; den kalla men lydiga handen drog sig för sista gången krampaktigt tillsammans, och de fromma nunnorna sade:

— Hon kommer att uträtta uppdraget...

Och klosterklockan sjöng inte längre sin klagande sång om dödsqualen; nu var det begängelsens klämtningar som under molnens koboltskimrande blå svävade ut över de törstande sädesfälten.

Runt om det suckande tornet svävade regnvarslande svalor; de skuro sig med sina vassa vingpennor ljudlöst fram genom den varma luften, när de i maklig flykt sänkte sig ned för att vända åter mot molnen och komma tillbaka om och om igen. Och innan klockans klagolåt tystnat, var himlen överdragen med vita molntappar. En vind, som var fuktig likt en tåredunst, kom sädens ax att skälva och lyfte vallmons hängande kalkar. Långe dröjde det ej, innan den bleka himlen liksom i gråt göt ett milt, välsignande regn över den förtorkade nejden. Och uppfyllda av jublande glädje och tacksamhet visste bönderna förtälja, att Aurora i Herrens egen hand lagt den lyckobringande böneskriften, att han måtte beskära dem regnets ynnest...

om hon ville tro på mig än en gång, låta mig försona vad jag brutit, om...»

En iskall, darrande hand smög sig hastigt i hans och han såg in i ett par tårade, ljusfyllda ögon.

I stum andakt kysste han handen. De försjönko i några sekunder av drömför-lorad tystnad, tills ett par fnittrande flick-röster från bänken mitt emot väckte dem till medvetande om verkligheten.

Han reste sig.

»Kom, Elisabet, det här är ingen plats för oss.»

Han bjöd henne armen och de gingo långsamt i det ljusa soldiset framåt kajen förbi raden av de vita skärgårdsångarna åt Skeppsholmen, och däruppe på en ensam plats bland klippskrevorna kring det gamla kastellet satte de sig hand i hand, medan de stenar, som i årtal tyngt deras hjärtan föllo ifrån dem, en efter en. Han såg ej det gråa skimret i hennes blonda hår, endast att hennes kinder fått tillbaka sin ungdoms rosenfärg, och då hon sakta strök honom över vad hon en gång kallat hans lejonman, märkte hon ej hur föga den numera gjorde skäl för namnet. Omkring dem stod högsommaren med sin

friskaste grönska, sin starkaste solglans, sina blåaste böljor och bakom den väntade eftersommaren, den som kunde vara det ljuvligaste av allt med sin fulla rika mog-nad.

»Nu har jag nog inte för mycket att ge dig», sade hon med ett stänk av vemod i ett lyckligt leende.

»Vad du än ger mig, Elisabet», sade han allvarligt, »så har livet lärt mig konsten att ta ödmjukt mot.» Plötsligt slog han armen om henne och sade bestämt: »Om söndag tar vi ut lysning, för att vänta ännu längre på lyckan, det har vi i alla fall inte råd till.»

Hon såg in i solglittret och sade med samma lyckliga leende:

»Det blir ett nytt bolag.»

»Som jag hoppas du stannar i längre än sjutton år», genmålde han.

Och hon tillfogade:

»Det är ändå gott att veta att man har så mycket längre tid att vara gammal på än att vara ung.»

SIGRID ELMBLAD.

Ett sommarminne. (Forts. fr. sid. 6.)

ste utsikt över fjärden och med Kapell-skärs fyr blinkande längst därute. Och man förstår, att det var som om natur och människor i förening iordningsställt inkom för honom denna lämpliga boning. »Här sitter jag som kaptenen på en båt på kommandobryggan och blickar framåt», sade han belåtet. Denna sommar arbetade han intensivt, men hans vemod — en följd av isoleringen — märktes i hög grad. Det var den dagen vi togo den lilla kame-rabilden av Strindberg och mig, och han skämtsamt sade: »Säg människorna, att jag ej mera skall gifta om mig, säg att den kvinnliga moitiéen på detta kort är en nära anhörig». Det sista jag minns av detta sammanträffande var, när han pekade på den rena svenska flaggan, som vajade på sin stång, och därvid helt belåtet omtalade, att han var den första på den lilla ön, som hissat den (sommaren 1905). Och ofta under kommande år gingo hans tankar tillbaka till de somrar, han tillbragt på Furusund och många av de ljusa sommarbilder, som skymta uti t. ex. »Fagervik och Skamsund» äro hämtade från dessa perioder av hans liv.

Ett rek.

(Forts. fr. sid. 7.)

rästen av sin skuld från i somras. Ack, om hon helst hade haft kvar något av de pengarna! Om hon inte rest till landet i sommar. Tänk, så mycket pengar hon skulle haft. Men det hade varit roligt, för en gångs skull att ha pengar. Att bara kunna ge bort till de andra, som voro utan. Ge bort? Nej, men låna. Hon mindes den där kvällen, när hon delat ut pengarna. Aldrig hade hon varit så glad, som när hon fick den där tusenlappen för sin bok. Hon hade aldrig förr sett en tusenkronsedel.

Hon rullade den fyrkantiga lappen i sin hand. Tänk, att i en sådan liten lapp kunde gömmas så mycken frälsning!

Hon såg mot bordet. Där låg två 25-öringar och två 5-öringar. Det som kommit tillbaka från elektriska räkningen. Hon smålog. Det där hade hon varit tvungen att leva på, jämte potatisen!

När hon kom till posten, visste hon redan, vem det var som skickat pengarna. Hon hade fått tillbaka vad hon lånat åt Elin, men nu mindes hon, att hon samma kväll hade lånat ett par tiotill till Rolf. Hon hade inte alls kommit ihåg det. Det var så litet och de hade inte träffats på hela hösten, då han varit i Uppsala. Rolf hade alltid hjälpt henne, när han kunde det, och nu för engångs skull hade hon kunnat göra honom samma tjänst. Det var bara märkvärdigt, att han skrev. Han skrev aldrig brev. Och de brukade göra upp sina affärer, när de råkades. Han hade ju inte ens skrivit till henne efter det där kåseriet om hans nya bok. Då hade hon verkligen väntat brev några dagar, undrat vad han tyckte, om han ej också fann det klokt, att hon ej tog hans bok så alldeles på allvar. Men han ansåg visst inte med sin värdighet förenligt att tacka för en recension. Han tyckte visst det var »fånigt», hans eget slagord.

Först när hon hade det lilla reket i handen, förstod hon riktigt, hur glad hon blev. Om det också skulle innehålla bara en femma, så var det i alla fall pengar. För en femma kunde hon få ordentligt med både fisk och kött och vad hon ville förresten. Kanske hon rakt skulle gå ut och äta, som hon sagt till fru Ström.

Hon slet hastigt upp kuvertet.

Hon böjde sig ned och såg efter på golvet, om hon inte tappat något —

Hon läste det två gånger. Det var bara sju rader.

»Elsa. Din recension av min bok var fånig. Det fånigaste av allt fånigt du skrivit. Kallar du det en recension? Du är ju inte torr bakom öronen! Du kan förstå, att härefter vänskapen mellan oss måste vara slut. Med en så fånig människa vill jag inte ha något att göra.

Rolf.»

Och sedan stod det ett »P. S.» Hon kunde knappt tro sina ögon.

»Dina 20 kronor skall du få vid tillfälle.»

Om hon helst kunnat skratta! Men det tog så underligt i hjärtat och hon blev med ens så yr i huvudet.

— Mår ni inte bra?

Den gamla postfröken böjde sig fram över disken och försökte lägga in vänlighet i sin grältränade röst.

Elsa ansträngde sig för att samla sig.

— Det var en ledsam underrättelse, sade hon. — En god vän, som — — som — som är död —

Postfröken slog ut med båda händerna i en stor gest.

— Ja, nu får jag verkligen säga, att människorna ha blivit galna, och världen ond, sade hon, med sin gälla röst, som nu åter fått sitt naturliga grälände tonfall. — Det kallar jag att driva med Kungliga svenska Postverket! Det hade väl varit nog att få veta det genom ett vanligt brev. Ett rek skall väl bringa glädje och inte sorg, skrek hon. — Ett rek skall väl innehålla någon valuta — —

Dimman slog Elsa som ett vått flor mot ansiktet.

»Ett rek är väl till för att sprida glädje och inte sorg. —»

Hon hörde potatisen puttra i den elektriska kastrullen.

»Ett rek skall väl innehålla valuta —»

Men var inte det valuta nog att lära sig att människorna voro galna och världen ond?

Hon drog slangen ur den elektriska kontakt. Puttrandet äcklade henne. Och så kände hon sig så mätt. Övermätt.

ALMA SÖDERHJELM.

Länsmans Johanna. (Forts. fr. sid. 11.)

— De skulle gifta sig, sade flickan, och de skulle bli nybygggarpar vid älven, som alla andra, men så kom länsmannen en dag och landade där med sin båt på sin tiomilafärd uppåt älven till lappkapellet, dit han skulle, och de rastade där den aftonen.

Så kom Johanna, just när de kom upp från båtlämningen, och bar mjölkträget med den gungande, gula mjölken, och hon hade röda band i håret och lappmösa, och skrattade av glädje att se det fina folket, länsmannen och den unga frun.

De frågade, om hon ville tjäna hos dem, och så kom hon hit till länsmans i själveste kyrkbyn, förstår du.

De närmade sig myrhalsen.

— Jag förstår, sade Bertil allvarligt och önskade sig snart vara framme och få något att äta.

Men så förstår du, att när Lapp-Ante ett halvår härefter kom till kyrkbyn och träffade Johanna, hade hon blivit ett kulturrens barn, lärt sig äta med kniv och gaffel på porslin och ha tapeter på väggarna och vitt lakan i sängen. De hade divergerat i vanor på ett fruktansvärt sätt — det hade blivit ett problem numera, hur de skulle kunna gifta sig — något, som förut varit mycket enkelt.

Bertil såg hastigt inåt ulsterns mörker, där hennes ansikte fanns.

— Som vi, menar du, som —

— Hon berättade för honom, fortsatte flickan, att hon varit till pastorsns ett ärenden gång, och kommit in i finrummet pastorskans och »sittverket» det var så gungande som en stortuva i en myr, och stola', de var som om du skulle ha sitt björnonga.»

— Kuriöst, skrattade Bertil till, det var väl emmastolar, som bländade Johanna.

— Sittverket som en myrtuva och björnonga, de blevo skilsmässan för Johanna och Lapp-Ante.

— Hon sade att han skulle komma tillbaka, när han hade både sittverke och björnonga, sade flickan, när de kom in på gårdsplanen och tysta gingo fram över den och fundersamt sågo, hur månskärnan stod med sin yttersta spets på den vita gårdens ena skorsten.

Men de blevo på en gång båda stående på brons nedersta trappsteg, när de mot det ljusa köksfönstrets vitstärkta jalusi sågo två silhuetter avteckna sig: Johanna och Lapp-Antes.

Ena fönsterhalvan stod öppen och de hörde Antes förtjusta röst, när hans silhuetthuvud närmade sig Johanna.

— Och i kammaren finns sittverk som den värsta myrtuva, till att gunga i, och stola, är som om du skulle sitta på björnonga.

Flickan och hennes förman vid banken stego uppåt trappan, men hon snavade över hans bagage, som bilmannen satt av. Silhuetterna i fönstret foro isär. Och Johanna tog vägen rakt fram till där spisen fanns.

— Vi är som gamm-tok, hörde de henne säga, maten, som ska vara varm till stockholmsherrn!

Bertil och flickan stannade i förstugan. — Du får gå upp med din väska till rummet där, sade hon och visade på en dörr, du får bo i farbror länsmans rum så länge, men kom genast ner, så Johanna får göra undan kvällsmaten — de tycktes just vara mitt uppe i den stora uppgörelsen.

— Vi då, sade Bertil Hamberg ned mot henne, vad är vi mitt uppe i då?

Men flickan skakade på huvudet och gick salsvägen in i kökskammaren, där bordet var dukat, och där hon ställde sig att beskåda den mörka naturen genom fönstret.

Där fann henne också Bertil två minuter senare.

— Vi då, sade han och kom fram till henne, — hur ska vi ha det med sittverke och björnonga?

Hon suckade allvarsamt.

— Ja, sade hon långsamt, om det ändå ska bli så, så var det väl inte lönt att vänta, tills det om trettio år härefter kommer en liten knäig och kutande man och säger, att sittverke är färdigt — om det ändå ska bli så, så är väl det bäst vi kör till med detsamma.

— Ja, det var ett ljuft kvinnligt och uppmuntrande svar på ett frieri, sade Bertil och ruskade henne om axlarna i detsamma som Johanna kom in från köket med rykande färskpotatis.

Hon blev stående, och hennes ögon lyste som stjärnor, och på hennes blanka benade hår framom huvudkudden sken lamp-ljuset. I den öppnade köksdörren stod Lapp-Ante kutig och krokent och lycklig och hans små ögon djupt inne lyste också som lysande himlakroppar.

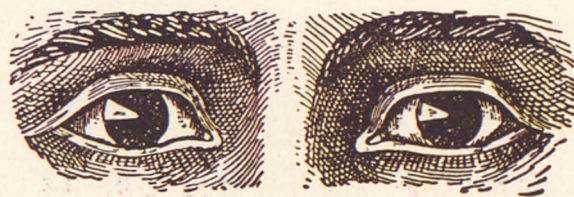
I en halv minut höll världsallett andan.

Så log Johanna, och hennes vackra tänder skeno, och hon satte potatisen på bordet. — Det är ett öde, sade hon.

Och hon rullade än mer med r och log än mer, då hon såg utåt mot köket och sade: — Om det vore bara ett!

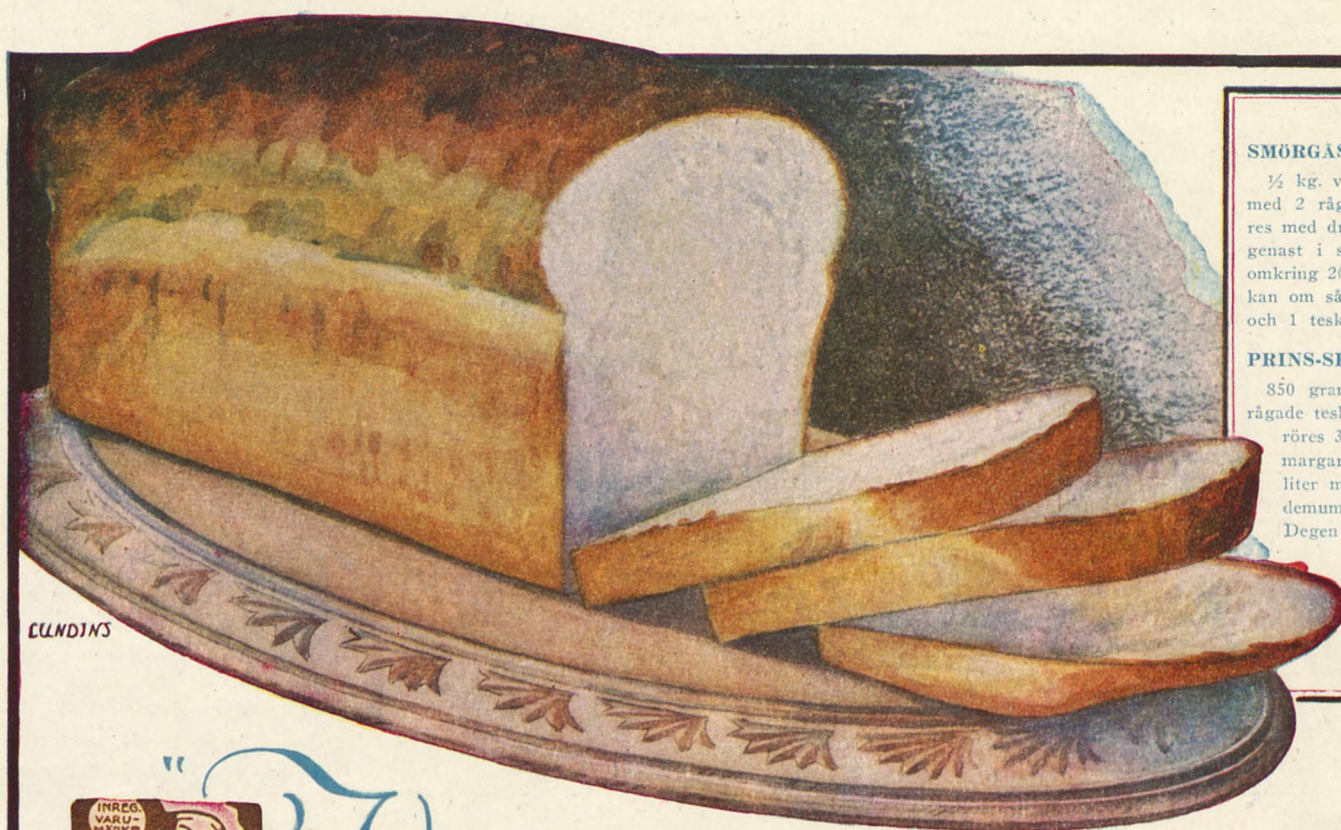
— Johanna, ropade den dumma flickan från Stockholm och flög henne om halsen och skrattade — det är öden, så att det dräller om det — ja, sade hon, när från salsdörren länsmansflickan kom dragande med den eviga prästen, — det förefaller, som det i kväll vore så att säga tjuvtjockt med öden!

Men månen rände iväg som ett stjärnskott för detta hus, för det vart till och med för mycket för honom.

MAZETTIS
CHOKOLAD
 och
ÖGON-CACAO
delikat - kraftig - hälsosam

HÖGSTA NÄRINGSVÄRDE - LÄMNAR INGEN BOTTENSATS

CLUNDINS

SMÖRGASBRÖD I FORM.

½ kg. vetemjöl, som förut väl blandats med 2 rågade tesk. jästmjöl, sammanröres med drygt ¼ liter mjölk och gräddas genast i smord och bröad form. Åtgår omkring 20 min. För höjande av smaken, kan om så önskas, tillsättas ½ tesk. salt och 1 tesk. socker.

PRINS-SKORPOR.

850 gram vetemjöl blandas väl med 3 rågade teskedar jästmjöl. Sedan sammanröres 300 gram smält smör eller växtmargarin, 200 gram strösocker, 3 deciliter mjölk, 1 ägg och 18 stötta kardemummar, varefter mjölet inarbetas. Degen utbakas till små runda bollar, som genast gräddas. Skäres medan de ännu äro varma och torkas i ugn.

Tdun

Vackert bröd får man med hjälp av
H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

ÖREBRO KEM. TEKN. FABRIK

GRUNDAD 1855

"GYLLENHAMMARS-MUST"
 GYLLENHAMMARS
 PATENTERADE
 HAVRE-MUST
 Gyllenhammars
 SKA HAVREGR
 & CO KOMMANDI
 "GYLLENHAMMARS-MUST"

Gyllenhammars
HAVRE-MUST

PROESSDORF